

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoR/9/2023
Identifikačné číslo spisu:	0019206349
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:0019206349.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a Mgr. Kataríny Katkovej v právnej veci navrhovateľky, manželky a matky Y. P., rod. Č., narodenej XX. E.W. XXXX, bytom P., H. J. Č.. XXXX/X a manžela a otca Y. P., narodeného XX. T. XXXX, bytom P., H. J. Č.. XXXX/X, právne zastúpeného KAIFER advokátska kancelária s.r.o. so sídlom Košice, Fibichovej ulica č. 11, o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletému U. P., narodenému XX. A. XXXX, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Michalovce, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 15P/194/2019, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 30. januára 2023 sp. zn. 8CoP/159/2022, takto

rozhodol:

I. Dovolanie z a m i e t a .

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I.

1. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. februára 2022 sp. zn. 15P/194/2019 rozviedol manželstvo navrhovateľky a jej manžela uzavreté dňa 18. októbra 2003 v Rímskokatolíckom kostole v Michalovciach, zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu Mesta Michalovce, vo zväzku XX, ročník 2003, na strane XX pod poradovým číslom XXX, zveril maloletého U. P., narodeného XX. A. XXXX na čas po rozvode do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov s tým, že každý párny kalendárny týždeň bude maloletý v starostlivosti otca a každý nepárny kalendárny týždeň bude v starostlivosti matky, s termínom odovzdania maloletého dieťaťa každým z rodičov posledný deň ich osobnej starostlivosti o 14.00 hod., pred bytom toho z rodičov, u ktorého

osobná starostlivosť končí, obom rodičom priznal právo zastupovať maloletého a spravovať jeho majetok, rodičom vzájomné výživné neurčil a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

II.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 30. januára 2023 sp. zn. 8CoP/159/2022 na odvolanie otca rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v napadnutom výroku o zverení maloletého do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, o výživnom pre maloletého a v naväzujúcom výroku o trovách konania. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie sa dôsledne zaoberal princípmi právnej úpravy rodičovských práv a povinností vyplývajúcimi zo zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej ako „ZoR“), ako aj z Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej ako „dohovor“) a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd vo vzťahu k ochrane pred diskrimináciou. Podľa odvolacieho súdu bolo súdom prvej inštancie vykonaným dokazovaním spoľahlivo zistené, že obaja rodičia majú záujem vychovávať maloletého a obaja sú na to aj spôsobilí, pričom v starostlivosti o maloletého neboli zistené také nedostatky, ktoré by vylučovali možnosť jeho zverenia do striedavej osobnej starostlivosti rodičov.

3. K odvolacej námietke otca týkajúcej sa zhoršenia známk maloletého odvolací súd uviedol, že toto zhoršenie mohlo prameniť z toho, že od konca júna 2021 sa začal stupňovať tlak na maloletého v súvislosti s vyjadrením jeho názoru na striedavú osobnú starostlivosť. Bol vypočúvaný súdom a opakovane aj kolíznym opatrovníkom, a aj otec v tejto súvislosti inicioval niekoľko rozhovorov s maloletým s cieľom objasniť jeho vôľu. Odvolací súd poznamenal, že právo dieťaťa vyjadriť svoj názor je veľmi úzko prepojené s ochranou jeho najlepšieho záujmu, ktorý je možné vyhodnotiť práve prostredníctvom toho, čo dieťa vyjadrí, pričom dieťa nemusí vždy vedieť vyhodnotiť, čo je v jeho najlepšom záujme.

4. Vzájomné prepojenie týchto dvoch zložiek bolo súdom navzájom konfrontované, preto odvolací súd nevzhliadol potrebu opakovane zisťovať názor maloletého dieťaťa, pretože by to maloletého neúmerne zaťažilo a vystavilo by ho tak konfliktu lojality, do ktorého sa deti dostávajú po položení otázky, ktorého rodiča uprednostňujú, alebo s kým by chceli žiť. V priebehu konania bol zisťovaný názor maloletého jednak šetrením a následne aj výpoveďou kolízneho opatrovníka na pojednávaní, ako aj priamym výsluchom maloletého pred súdom. Zo správ kolízneho opatrovníka zo dňa 15. januára 2021 a 20. augusta 2021 vyplynulo, že striedavá osobná starostlivosť maloletému vyhovuje a snaží sa ju presadiť u otca, ktorý je pre neho autorita a trvá na jeho zverení do svojej výlučnej osobnej starostlivosti. Maloletý sa mal pred kolíznym opatrovníkom vyjadriť, že mu nevedí, že si musí baliť veci a odchádzať k druhému rodičovi, je rád aj v P. u matky, aj u otca vo Q.. Odvolací súd nezistil žiadne indície, ktoré by nasvedčovali tomu, že by tieto správy kolízneho opatrovníka boli tendenčné, ako sa snažil odvolací súd presvedčiť otec. Kolízny opatrovník zisťoval názor maloletého pre lepšiu objektivitu v oboch domácnostiach rodičov. Názor maloletého bol konzistentný bez ohľadu na to, v ktorej domácnosti ho maloletý prezentoval. Kolízny opatrovník navyše vypovedal aj na súde, pričom zo zápisnice z pojednávania vyplynulo, že 4. februára 2022, v deň vyhlásenia rozsudku, sa stretol s maloletým, ktorý sa mu zdôveril svojou snahou naznačiť otcovi, že chce striedavú osobnú starostlivosť, ale nedarí sa mu to, má voči otcovi rešpekt, nakoľko sa spolu stretávajú na hokeji a obáva sa, že o tento šport príde a otec sa mu postaví chrbtom, keď ho nepodporí v tom, aby mu bol zverený do výlučnej osobnej starostlivosti. Na súde maloletý vypovedal dňa 17. júna 2021, kde potvrdil, že rodičia realizujú striedavú osobnú starostlivosť v týždenných intervaloch. Uviedol, že je radšej u otca na chate. Z jeho výpovede možno vyvodiť, že s oboma rodičmi trávi plnohodnotne voľný čas, obaja sa mu venujú na rovnakej úrovni, k obom rodičom má taký istý vzťah a má ich rád. Uviedol tiež, že mu nerobí problém dochádzať do školy z Q., no na druhej strane ho unavuje baliť si stále veci a chodiť z mesta do Q.. Výslovil, že by chcel byť zverený otcovi, pretože s ním viac chodí vonku a nikde ho neťahá. S matkou by sa chcel stretávať trikrát až štyrikrát do týždňa poobede od 15.00-17.00 hod. a počas každého víkendu od piatku od 15.00 hod. do nedele do 10.00 hod. Tieto zistenia boli aj podľa názoru odvolacieho súdu dostatočné na komplexné a objektívne posúdenie názoru maloletého U. bez potreby vyžadovať zvukový záznam zo

získovania vôle maloletého, bez podrobného vyhodnotenia SMS správ a listu maloletého a ďalšieho výsluchu maloletého, či psychologicky pracujúcej na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny.

5. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie zároveň citlivo zvažil dosah takto prejavovanej vôle maloletého s ohľadom na jeho vek, rozumovú, ale i emocionálnu vyspelosť a následne správne postupoval, ak sa priklonil k názorom maloletého prezentovaným pred kolíznym opatrovníkom, ktoré v kontexte s ďalšími skutočnosťami považoval za súladnejšie s jeho záujmami. Aj keď maloletý má už XX rokov, ešte nie je natoľko vyspelý, aby vedel komplexne posúdiť, ktorá forma osobnej starostlivosti je v jeho najlepšom záujme a aké dôsledky by mohlo mať jeho zverenie len do výlučnej osobnej starostlivosti otca. Z jeho výpovede pred súdom je zrejmé, že chce tráviť s matkou každý víkend v mesiaci od piatku do nedele, ako aj dve hodiny každý druhý deň v týždni, čo prakticky znamená, že si bude musieť baliť veci a dochádzať z mesta P. do Q. ešte častejšie, ako v prípade realizovania striedavej osobnej starostlivosti, čo si maloletý zrejme pri formulovaní svojich názorov do dôsledkov neuvedomil. Maloletý ani otec neuviedli ani jeden relevantný argument, ktorý by odvolací súd presvedčil o tom, že výlučná osobná starostlivosť otca o maloletého by bola pre maloletého vhodnejšia, ako aktuálna striedavá osobná starostlivosť a lepšie mu zaistila jeho potreby. Odvolací súd vyslovil presvedčenie, že zverenie maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti otca by maloletého citovo ochudobnilo, došlo by k destabilizácii už zabehnutých pomerov a hrozilo by, že maloletý by mohol mať výčitky z toho, že v dôsledku jeho vyjadrení matku pripravil o jej právo podieľať sa na jeho výchove rovnocenne. Názor maloletého na to, komu by chcel byť zverený do osobnej starostlivosti, resp. akú formu by táto starostlivosť mala mať, nebol v danej veci konzistentný a neustále sa menil. Podľa názoru odvolacieho súdu dôvodom neustálej zmeny názorov maloletého nebol fakt, že mu striedavá osobná starostlivosť rodičov ako taká nevyhovuje, ale to, že pozná preferencie otca a keďže ho vníma ako toho autoritatívnejšieho z rodičov, nechcel ho zradiť a pripraviť sa o možnosť hrať s ním hokej a tráviť s ním čas spôsobom, ktorý má rád. Preto sa mu týmto spôsobom snažil vyhovieť, navyše za situácie, keď s ním otec ešte aj niekoľkokrát inicioval rozhovor v snahe „objasňovať“ jeho vôľu.

6. Názor maloletého dieťaťa však nie je možné vnímať izolovane, pretože nie je jediným kritériom, podľa ktorého majú súdy postupovať pri stanovení najlepšieho záujmu dieťaťa. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje aj úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečie dieťaťa a stabilita prostredia, v ktorom vyrastá, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu, ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti, podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvoma rodičmi, súrodencami a inými blízkymi osobami a využitie prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností. Všetky tieto kritériá boli súdom prvej inštancie riadne zohľadnené a prevážili názor maloletého prejavovaný pred súdom prvej inštancie. Odvolací súd doplnil, že zverením maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti otca by sa zároveň zhoršili podmienky na rozvoj vzťahových väzieb medzi maloletým a matkou, pretože otec nepodporuje vzťah maloletého s matkou rovnako, ako matka podporuje vzťah maloletého s otcom. Tento záver priamo vyplynul z odvolacieho návrhu otca na úpravu styku maloletého s matkou, ktorý nielenže nerešpektuje právo matky tráviť s maloletým polovicu jeho voľného času, ale ani názor maloletého prezentovaný pred súdom dňa 17. júna 2021. V súvislosti s potrebami maloletého, odvolací súd uviedol, že tieto by neboli lepšie zaistené vo výlučnej starostlivosti otca, pretože obaja rodičia majú v živote maloletého a v jeho vývine nezastupiteľné miesto, každý z nich je pre neho rovnako dôležitý a dokáže mu rovnocennou formou osobnej starostlivosti napĺňať rôznorodejšie potreby. Otec svojou argumentáciou nepresvedčil odvolací súd, prečo by zverenie maloletého do jeho starostlivosti lepšie zaistovalo potreby a záujmy maloletého viac ako striedavá osobná starostlivosť, ktorá sa doposiaľ realizuje.

7. Pretože súd prvej inštancie rozhodol správne aj o neurčení výživného a aj o náhrade trov konania, odvolací súd potvrdil napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie a v odôvodnení sa obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia.

III.

8. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal otec maloletého dieťaťa (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. f/ CSP. Namietol, že Dovolateľ dôvod vzhladol dovolateľ v tom, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom spočívajúcim v nepreskúmateľnosti a zmätočnosti jeho rozsudku, ako aj odvolacím súdom potvrdeného rozsudku súdu prvej inštancie, znemožnil uskutočňovať procesné práva tým, že riadne neodôvodnil svoje rozhodnutie a nedal odpovede na všetky podstatné, resp. pre rozhodnutie významné otázky, nevyhodnotil všetky dôkazy jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti a ani nevysvetlil, ako môžu popri sebe obstať zistené skutočnosti a dôkazy, ktorých obsah je v zrejmom rozpore.

9. Uvedených pochybení sa mal odvolací súd dopustiť najmä vo vzťahu k zisťovaniu názoru maloletého vo veci jeho zverenia do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov alebo do výlučnej osobnej starostlivosti otca, k posúdeniu najlepšieho záujmu maloletého, k jeho skutkovým záverom o posúdení postojov otca, týkajúcich sa nepodporovania vzťahu maloletého s matkou, a zároveň ku skutkovým tvrdeniam povereného zamestnanca kolízneho opatrovníka Mgr. S., že maloletý U. sa mal snažiť naznačiť otcovi, že chce striedavú starostlivosť, a to aj napriek preukázaným pochybnostiam a objektívnosti a dôveryhodnosti zistení Mgr. S.O.E.. V tejto súvislosti namietal absenciu, resp. nevyžiadanie si zo strany súdu zvukových záznamov o zisťovaní názoru a vôle maloletého kolíznym opatrovníkom, najmä absenciu zápisnice o takom úkone zo dňa 16.12.2021. Podľa dovolateľa v rozsudku odvolacieho súdu absentuje riadne odôvodnenie, najmä vo vzťahu k významným odvolacím námietkam, preto ho považuje za nepreskúmateľný a zmätočný.

10. Dovolateľ nesúhlasil so závermi odvolacieho súdu. Namietol, že otázka zverenia maloletého bola zisťovaná počas celého konania rôznymi spôsobmi, pričom tvrdenia poverenej zamestnankyne kolízneho opatrovníka, Mgr. S., na pojednávaní dňa 4. februára 2022, že na stretnutí dňa 16. decembra 2021 maloletý vyjadril vôľu ostať naďalej v striedavej starostlivosti a že v deň pojednávania sa jej maloletý zdôveril, že sa otcovi snaží naznačiť, že chce striedavú starostlivosť, ale sa mu to nedarí, nevyplynuli zo žiadneho dôkazného prostriedku, keďže súdu prvej inštancie a ani otcovi nebola predložená žiadna zvuková nahrávka ani písomná správa a odvolací súd ani v nadväznosti na odvolacie námietky otca uvedené tvrdenia nepreveril.

11. Závery odvolacieho súdu obsiahnuté v ods. 15 až 17 rozsudku považuje dovolateľ za nepreskúmateľné a arbitrárne, keďže:

- vykonané dôkazy odvolací súd nevyhodnotil riadne a rozpor medzi nimi náležite nevysvetlil a neodstránil. Dovolateľ namietal najmä neobjektívnosť a nedôveryhodnosť šetrenia vykonaného kolíznym opatrovníkom prostredníctvom povereného zamestnanca, poukazujúc na chýbajúci zvukový záznam (§93c ods. 3 písm. b) zákona č. 305/2005 Z. z. v spojení s § 38 CMP) a neexistenciu správy zo šetrenia zo 16. decembra 2021, na základe ktorých by bolo možné hodnoverne zistiť názory maloletého. Poukázal na skutočnosť, že súd prvej inštancie žiadal od kolízneho opatrovníka predložiť na pojednávaní dňa 4. februára 2022 správu zo šetrenia zo 16. decembra 2021, avšak táto správa nebola predložená. Napriek uvedenej skutočnosti, ktorú výslovne namietal otec aj v podanom odvolaní odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Podľa otca odvolací súd nevyhodnotil riadne jeho odvolacie námietky, keď bez odôvodnenia existencie vyššie uvedených rozporov v dôkazoch a bez ich odstránenia považoval zistenia kolízneho opatrovníka za správne s konštatovaním, že nezistil žiadne indicie nasvedčujúce tendenčnosti správ kolízneho opatrovníka;

- z obsahu odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nie je zrejmé, akými úvahami sa riadil, keď dospel k záveru, že maloletý by mohol mať nejaké výčitky voči matke v prípade jeho zverenia do výlučnej osobnej starostlivosti otca, a že otec by nepodporoval vzťah maloletého s matkou rovnako, ako matka podporuje vzťah maloletého s otcom. Vyššie citované tvrdenia odvolacieho súdu podľa dovolateľa nemajú žiaden skutkový základ, preto odvolací súd rozhodoval vo vzťahu k otázke zverenia maloletého U. do striedavej osobnej starostlivosti alebo výlučnej osobnej starostlivosti otca, výlučne len na základe svojich subjektívnych úvah, ktoré nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, ba navyše aj odporujú priamym dôkazom a skutkovým zisteniam z nich vyplývajúcich (výsluch na súde dňa 17. júna 2021, list zo dňa 27. októbra 2021, SMS zaslané otcovi v januári 2022). Odkaz odvolacieho súdu na tvrdenia kolízneho opatrovníka nemožno v žiadnom smere hodnotiť ako riadne, náležité a nespochybniteľné

zistenie skutkového stavu, ktorý by predstavoval dostatočný a najmä správny podklad pre vydanie rozhodnutia v predmetnej právnej veci, keďže tvrdenia kolízneho opatrovníka boli dôvodne spochybnené, a to nielen z dôvodu, že boli v zrejmom vzájomnom rozpore s priamymi dôkazmi - výsluchom maloletého na súde dňa 17. júna 2021, listom z 27. októbra 2021, SMS zaslanými otcovi v januári 2022, ale aj z dôvodu, že tieto tvrdenia kolízneho opatrovníka nevyplývajú zo žiadneho dôkazného prostriedku;

- odvolací súd nevysvetlil, na základe čoho prijal záver, že dôvodom neustálej zmeny názorov maloletého je to, že pozná preferencie otca a keďže ho vníma ako toho autoritatívnejšieho z rodičov, nechcel ho zradiť a pripraviť sa o možnosť tráviť s ním čas spôsobom, ktorý má rád, a že vyjadrený názor nemusí byť vždy v záujme dieťaťa a dieťa nemusí vedieť vyhodnotiť, čo je v jeho najlepšom záujme;
- z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva žiadne stanovisko k tomu, prečo pri zisťovaní najlepšieho záujmu maloletého súd priorizoval nepriame zisťovanie vôle maloletého prostredníctvom výsledkov zo šetrenia kolíznym opatrovníkom, a súčasne opomenul všetky ďalšie dôkazy osvedčujúce skutočnú a slobodnú vôľu maloletého.

12. V súvislosti s hodnotením otázok významných pre rozhodnutie len na základe nepriamych dôkazov dovolateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 26. júna 2014 sp. zn. 21Cdo/2682/2013 a rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, pričom zdôraznil, že odvolací súd konal v rozpore so základnými princípmi, na ktorých je postavené rodinné právo, civilný proces, najmä § 38 CMP, ako aj ďalšími medzinárodnými normami upravujúcimi participáciu maloletého dieťaťa na súdnom konaní.

13. S prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie, alternatívne aby zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie.

14. Navrhovateľka sa k dovolaniu nevyjadrila.

15. Z vyjadrenia kolízneho opatrovníka k dovolaniu vyplynulo, že trvá na svojich vyjadreniach prezentovaných počas celého súdneho konania, že zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti je v najlepšom záujme maloletého.

IV.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

17. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

18. Otec vyvodzoval prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

19. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20 Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je

výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/ 2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

21. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

22. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru, je právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia však musia byť zrejme všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

23. Otec maloletého dovolaním namieta nepreskúmateľnosť a zmätočnosť rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu, že v ňom absenteje riadne odôvodnenie, najmä vo vzťahu k významným odvolacím námietkam.

24. V súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd konštatuje, že z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa odvolacími námietkami otca dostatočne zaoberal a riadne sa k nim vyjadril. Teoretické východiská rozhodovania o striedavej starostlivosti a zohľadnenia najlepšieho záujmu dieťaťa odvolací súd ozrejmil v ods. 14. a 15. odôvodnenia svojho rozsudku. V ods. 16 a 17 v súvislosti s namietaným nesprávnym zistením skutkového stavu odvolací súd poukázal na dôvody uvedené súdom prvej inštancie a zdôraznil, že: „Tieto zistenia boli aj podľa názoru odvolacieho súdu dostatočné na komplexné a objektívne posúdenie názoru maloletého U. bez potreby vyžadovať zvukový záznam zo zisťovania vôle maloletého, bez podrobného vyhodnotenia sms-správ a listu maloletého a ďalšieho výsluchu maloletého, či psychologičky pracujúcej na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny“. Zároveň odvolací súd jasne vyjadril presvedčenie, že: „... zverenie maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti otca by maloletého citovo ochudobnilo, došlo by k destabilizácii už zabehnutých pomerov a hrozilo by, že maloletý by mohol mať výčitky z toho, že v dôsledku jeho vyjadrení matku pripravil o jej právo podieľať sa na jeho výchove rovnocenne“, a doplnil, že „... zverením maloletého do výlučnej osobnej starostlivosti otca by sa zároveň zhoršili podmienky na rozvoj vzťahových väzieb medzi maloletým a matkou, pretože otec nepodporuje vzťah maloletého s matkou rovnako, ako matka podporuje vzťah maloletého s otcom. Tento záver priamo vyplýva z odvolacieho návrhu otca na úpravu styku maloletého s matkou, ktorý nielenže nerešpektuje právo matky tráviť s maloletým polovicu jeho voľného času, ale ani názor maloletého prezentovaný pred súdom dňa 17.6.2021“, s tým, že „otec svojou argumentáciou nepresvedčil odvolací súd, prečo by práve ten model starostlivosti, ktorý navrhoval, lepšie zaisťoval potreby maloletého a bol viac v jeho záujme, ako striedavá osobná starostlivosť, ktorá sa doposiaľ realizuje.“

25. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu je tiež zrejmé, že sa zaoberal aj námietkou otca týkajúcou sa nedôveryhodnosti kolízneho opatrovníka, keď v ods. 17 uviedol, že „odvolací súd nezistil

žiadne indície, ktoré by nasvedčovali tomu, že tieto správy kolízneho opatrovníka boli tendenčné, ako sa snažil odvolací súd presvedčiť otec“. Rovnako v ods. 16 rozsudku odvolacieho súdu možno nájsť zreteľnú odpoveď na odvolaciu námietku otca, týkajúcu sa nevykonania ostatných ním navrhovaných dôkazov súdom prvej inštancie, ako aj názor odvolacieho súdu na to, v dôsledku čoho mohol mať maloletý zhoršené výsledky v škole.

26. Dovolací súd konštatuje, že vyššie uvedené námietky dovolateľa sa týkali predovšetkým skutkových zistení, dokazovania a hodnotenia dôkazov. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Rovnako hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie a pokiaľ tento nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama o sebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. V judikatúre (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) a rozhodnutiach napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) najvyššieho súdu ako aj vo viacerých rozhodnutiach bol vyjadrený názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania.

27. Dovolací súd zdôrazňuje, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali, a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie považoval za vecne správny, nakoľko súd riadne zistil skutkový stav, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 CSP).

28. Podľa odvolacieho súdu, nemožno prijať záver o porušení práva otca na spravodlivý proces.

29. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov spočívajúcich v zmätočnosti a arbitrárnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, pre absenciu riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, pretože uvedené nezistil.

30 V súvislosti s námietkou dovolateľa, že odvolací súd konal v rozpore so základnými princípmi, na ktorých je postavené rodinné právo, civilný proces, najmä § 38 CMP ako aj v rozpore s ďalšími

medzinárodnými normami upravujúcimi participáciu maloletého dieťaťa na súdnom konaní a že na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnemu vyhodnoteniu najlepšieho záujmu dieťaťa, dovolací súd uvádza, že (prípadné) nesprávne právne posúdenie veci nezakladá namietanú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (I. ÚS 61/2019).

31. Z rozhodnutia odvolacieho ako aj prvoinštančného súdu jasne vyplýva, akým spôsobom zisťovali názor maloletého a ako ho vyhodnotili v kontexte s ďalšími skutočnosťami; podľa dovolacieho súdu napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu nedošlo na strane žalobcu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP.

32. Pokiaľ dovolateľ poukazoval na rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky dovolací súd zdôrazňuje, že pokiaľ ide o vymedzenie pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, za túto treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 6. marca 2017, sp. zn. 3Cdo/6/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikátúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. januára 2018 sp. zn. 6Cdo/29/2017, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 71/2018). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu však nemožno zaradiť rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR a Ústavného súdu ČR.

33. Dovolací súd na uvedenom základe dovolanie otca ako nedôvodné v zmysle § 448 CSP zamietol.

34. O nároku účastníkov na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP .

35. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.